

Any XV

Barcelona 17 de Abril de 1902

Son un parell de *mistó*,
 que per ballar 's perdrian.
 Ballan tant... que ballarian
 a la punta d' un punxó.

Copia fot. de E. Cantos,
 Pl. Teatro, 1

¡Bartomeu Robert!

.....

Arrivem tart per parlar de la inopinada pèrdua del doctor Robert, ab los motllos del periodisme al us. Sos principals rasgos biogràfics, sa importància excepcional baix els punts de vista científich y polítich, sa influència decisiva en lo desvetllament de Catalunya, tot lo que constituheix el laudatori acostumat del home important que mor, ha passat ja pe 'ls ulls de 'ls nostres llegidors, repetit fins á la sacietat en las mils fullas de 'ls diaris.

Alli s' ha reflectat llum sobre la historia d' un home exemplaríssim; alli s' han retret una per una las aprofitadas jornadas d' un ser utilíssim á la humanitat baix sos variats aspectes de metje, escriptor, orador, polítich y apóstol; allí s' ha estudiat la duresa del home-diamant baix cada una de sas ben talladas facetas.

Poca, ben poca es la feyna que 'ns resta omplir als periodistas intermitents que sols un cop cada vuyt dias tenim la sort de comunicarnos ab lo públich. Migrat, ben migrat es lo tribut que podém afegir á la espléndida explossió de condól qu' ha produhit la soptada pèrdua del diputat per Barcelona. Humil, molt humil, la violeta que nosaltres afegim á la grandiosa corona fúnebre que la premsa de tots colors li ha guarnit. Pero aixis y tot, per migrat y humil que siga, no 's quedarà l' insigne doctor Robert sense 'l modest tribut de LA TOMASA.

**

Don Bartomeu Robert y Yarzabal era nat á Tampico (Méjich) y comptava al morir 59 anys. Fill de pare catalá que torná, sent molt jove en Robert, á sa patria, estudiá primer á Sitjes y després á Barcelona la carrera de metje ab excepcional lluhiment.

Fou alumne intern del Hospital, metje de número del mateix y finalment catedràtich de Patologia en la facultat, guanyant tots aquets càrrechs ab brillantíssimas oposicions. En los anys 70 y 85, en ocasió de las epidemias de febre groga y cólera prestá á la ciutat excepcionalíssims serveys, com 'ls rendí en tots los instants de sa vida á la ciencia y á la humanitat, escrivint valiosos tractats y monografias y pronunciant sapientíssims discursos, en los que abocá l' arsenal de sas observacions personals en lo difícil art de curar, lo que 'l feu acreedor á que las principals academias sabias espanyolas y extrangeras l' omplissin de distincions.

Per son certer cop d' ull, per sa experiencia y per sa fama com á clínich ben prompte el doctor Robert 's posá á primera fila entre 'ls metjes barcelonins y ben prompte 's conquistá una clientela extensíssima entre totas las classes socials. La opinió del metje Robert sobre qualsevol cas difícil ó complicat era buscada ab afany y sas sentencias de mort ó vida eran més fermes que las de la justicia

**

En aquest estat el doctor Robert, essent la primera firma mèdica de Barcelona per son saber, un

home exemplar per sas virtuts públicas y privadas y rodejat de la estimació y simplicitat general tingué la malaventurada idea de ficarse en política, quan tombava ja las quatre dotzenas y mitja.

Fins allavors, havia permanescut allunyat de tota altra preocupació que no fossin sos malalts y sos deixebles. Pero vingueren las guerras colonials ab lo tristíssim desenllás que tots sabém; vingué la *debàcle* d' Espanya y 'l cor generós y altruista del doctor Robert considerá que son lloch d' honor no era ja al costat de 'ls que sofreixen, sino de 'ls que treballavan per redimir á la patria de la vergonya d' una derrota sens exemple.

Pensat aixó, no tardá en afiliarse entre 'ls que enarbolavan la bandera de regeneració, qual capítol era, per un sarcasme singularíssim, el general Polavieja.

Un home de las condicions del doctor Robert no podia ser un senzill soldat de fila en lo nou partit y per aixó quan lo partit de la regeneració pujá al poder, 's conferí al metje catalá, l' arcaaldia de Barcelona.

Tothom recorda la gestió del insigne doctor un cop fou conceller en cap de la comptal ciutat. Desde son setial reverdí els llores d' aquells varòns insignes que feyan de la roja gramalla barcelonina túnica d' héroes ó de martirs segóns esqueya á la salut del poble. Entrá en l' arcaaldia ab grans delits, cumplí son deber en tot lo que un consistori eminentment *pantorrillista* li permetè y trencá la vara avans que doblegarse á las exigencias del poder central. Veus' aqui la historia d' en Robert arcalde.

A la surtida de l' arcaaldia, rodejat ab l' aureola de la popularitat y del valor cívich, organisá lo partit regionalista y prepará l' ample adveniment de las novas doctrinas en la vida política de Catalunya.

Las eleccions de diputats primer y las de regidors després, foren lo triomf ruidós, solemne, de la gent nova qual orácul y verb era lo doctor Robert.

En lo Parlament espanyol, devant d' una assemblea contraria, previnguda contra lo que anava á dir, prompta á esvalotarse á sas paraulas, conseguí en Robert los més llegendaris triomfs de sa vida. Conseguí que l' escoltessin, exposá los desitjos de Catalunya, 's feu respectar fins de 'ls més enconats adversaris de nostra terra y s' imposá en tota la ratlla, per la forsa de son talent, per sa eloquencia mágica, per sa serenitat assombrosa y per sa cultura extraordinaria.

En un sol discurs va atényer la consideració de orador parlamentari de primera forsa; en un sol día obri 'ls ulls sobre la pavorosa *questió* catalana á tota Espanya.

**

Y tot aixó s' ha perdut en un moment; una vida immaculada, una historia exemplar, un tresor de coneixements, tot un cicle d' afalagadoras esperansas pera Catalunya s' han fòs en un instant.

En plena festa de 'ls metjes municipals de Barcelona y en lo moment que 'l doctor Robert comensava á dirigirlos la paraula, va paralisarse aquell gran còr, s' esbarriá aquella potent inteligencia y... als dos minuts quedava un cos ert, inmóvil, conver-

tit en pastura de 'ls verms, en pols, sumit per sempre en lo no res.

¡Els dos grans lluytadors del regionalisme, lo bisbe Morgades y en Robert ab la diferencia d' un any, queyan en idéntica postura!

Y coincidencia de la sort... Tots dos al morir giravan entorn d' una mateixa figura — gran figura per cert.—la de Mossèn Jacinto Verdager... ¡Curant lo sacerdot de la ciencia pochs moments avans de morir las feridas abertas en l' ánima del genial autor de *L' Atlántida* per la ma del pastor de la Religió! ¡Símbol palpable de que la iglesia ha fet bancarrota en nostra terra y en totas, devant de la ciencia.

*
**

Jauhen ja en lo sepulcre las despullas del metje insigne y del patriota exemplar... S' sospesarán durant molt temps encara sas condicions genials y lo buyt que deixa en las filas de 'ls soldats de una Catalunya gran y próspera... S' agitan sos admiradors sos amichs y deixeples pera perpetuar sa memoria en pedras y bronzes.

No; el monument que devém aixecarli 'ls cataláns tots es en lo fons de nostre cor. Es imitant son amor á la ciencia, son amor al progrés, son amor á la patria.

RAMON BERENGUER

La manta

Un dia baixá á ciutat
un pagés d' alta montanya,
y per poguer senti missa
á una iglesia vá ficar-se.
Se tragué la barretina,
's posá á las mans la manta,
y com va veure cadiras
va anar'hi per assentarse.
La manta va doblegar,
en l' asiento va posarla;
y va sentarse al demunt
d' aquella prenda estimada.
Quan varen passá á cobrar
de la cadira la paga,
ell vá quedá tot confós
puig no s' estila á montanya.
Mes, refentse d' un plegat,
aixís prengué la paraula;
— Jo 't reflich!... ¿Y haig de pagá?
aixó per mi es cosa estranya,
no sech pas á la cadira.
Jo sech . . . á sobre la manta.

FRANCESCH SALADRIGAS.

ARE MÉS QUE MAY...

(Per la mort del doctor Robert)

En lo cel de Catalunya
llú trista constelació
qu' ennegreix nostre horitso
y l' alegría 'ns allunya.

A mida qu' es més espés
l' arbre sant de nostra terra,
sembla que un mal vent aterra
las branca que puján més.

Y á mida que creix l' esfors
de la patria y prén ufana,
'ns roba la mort tirana
los més prehuats lluytadors.

Primer, lo gran Pi y Margall
lo verb de l' autonomia,
lo sant varó que ofería
de honradas vidas mirall;

L' home d' exemplar conciencia
y serena dignitat,
lo modél de integritat,
lo símbol de conseqüencia.

Lo sér recte y bondadós
de pura soca espartana,
lluny de terra catalana
va trobá 'l postre repós.

Més afortunat que 'n Pi,

— si fortuna aixó pot ser—
l' insigne doctor Robert
ha trobat repós aquí.

Fou un cop de llamp terrible...
Quan l' home digne y honrat
al estudi dedicat
ab afany indescriptible

havía tocat ja el fons
de tota la humana ciencia
y lo dictat d' eminencia
entre 'ls sabis més profonds;

Quan lo defensor ardit
d' aquesta patria estimada,
veya arreu l' ampla brotada
que un jorn cobejá son pit;

Quan un poble 's deixondía
sols al pronunciar son nóm
y l' aclamaya tothóm
y tothóm el benehía,

la mort, ab saptat arranch,
lo ferí ab cop de traydor
aturant aquell gran cor
ple de generosa sanch.

Y... ¡rés més!... Mortal despulla

que cau dins la tomba humida;
una patria adolorida;
una glória que 's esfulla.

Una página genial
qu' osqueixa 'l destí ab má tosca,
un tránsit de llum á fosca,
y . . . un silenci sepulcral.

La endolada Catalunya
plora, plora sa dissort...
Més en mitj son desconhort
l' arma de son dret empunya,

y alsant ab orgull lo cap,
erida ofegant son singlot,
¡ben ferm, perque avuy ja pot!
¡ben alt, perque avuy ja 'n sab!

— Dorm en pau, digníssim Pi.
Dorm en pau, sabi Robert...
Fills meus, tinguéu per ben cert
que sempre viuréu en mí.

Y en mí, no hi haurá descans
fins que brilli en proper d'ia
lo sol de la autonomia
en lo cel de 'ls cataláns!—

M. RIUSECH.

POT-POURRI

—¿Qué veig?... ¿Tú membre de la *abolicionista* de don Tiberi, vas als toros?
—Calla home, si hi vaig per indignarme, no més.

—Noy, ab aquestas melenas fas l'efecte d' un gitano!...
—Es per mor de l' Art... L' artista si es pelat, ¡no val un xavo!

—Aquest *mugarrinyus* que 'm ve al darrera, diu que li agrado porque tinch carns... ¡Més li valdrian palpissos de caball, ara que va barato!

DE TUTTI COLORI

—Noy, hi há moros á la costa
no puch fer la *manganilla*...
—¿Es dir, qu' avuy no hi cau res?
—Ay fill, ni la *cajetilla*!

—Mudan la ploma 'ls aucells,
mudan las tullas els arbres...
No més jo no 'm puch mudar
puig dech tres *mudas* al sastre!

—Per mi, la paraula «estreno»
té grandíssim atractiu...
Jo vull un «estrenc» y ¡prompte!
¡no 'm vull mori ab lo desitj!

Han baixat de Vallfogona
y badan la boca un pám
al veure un tranvia eléctrich
que corre sense cabells!

Homenatge al Dr. Robert

(Diàlechs taquigrafiats)

Al endemà del jorn de sa mort:
(A la Boqueria)

—¿Sab qui ha fet malvas aqueixa nit passada?

—¿En Lerruix?

—¡Uix! ¡Si no val la pena! ¡En Don Robert, dona!

—¿Don Robert, Don Robert? ¿Vol di 'l marit de Donya Cartudris qu' es vista de la Duana?

—¡Mare de Deu! ¡El diputat, beneyta; aquell metje tant car!

—Ah! Aquell senyor catalanista dels gordos.

—Gracias á Deu! Y que vá morir de *repenta* al *Petit Pelayo* ó á *Versalles*; no 'm recorda bé.

—Malaguanyat, perque valia molt, segons 'l gran de casa.

—¿Y are com ho farán 'ls séus? Haurán de plegar velas.

—¡Fugi, dona! Bé prou que 'ls ha deixat 'l camí obert en tot y per tot.

—La qüestió es que 'l segueixin, per llarch que 'ls assembli; perquè, com ell deya, á poch á poch s' arriba á tot arreu, per lluny que siga, sense cansar-se ni pó de pèrdres.

—¿Y de qué vá morir? ¿No se sab?

—¿No li dich? Com que hi há tanta gent del séu bras que li tenian enveja perquè s' havia fet seu ab tant poch temps al poble, li devian donar una mala beguda...

—¿Vol dir que l' han *envrenat*?

—¡Ey! Aixó m' ho vá dir la portera qu' es molt amiga de la criada de 'n *Pinsa*.

—¿Aquell cotxero del Plá de Palacio també gasta minyona? ¡Alsa!

—¡No, dona! L' amo del restaurant.

—*An fin*, llástima d' home, are que no 'n corren gayres. Li deuran fer un enterro de molts capellans.

—No n' hi portarém tants nosaltres. ¡Pot contar!

*
**

EN LA TARDE DEL DIA DEL ENTERRO:

(Als safreigs de las Bassas de Sant Pere)

—¿Que no l' ha vist l' enterro de Don Robert? ¿Què l' hi deya jo ahir? ¿Oy, que feya fredat?

—Molta! No podía pas ferne més ab la mullena que hi havia.

—Pro, vull dir que ab la negror dels parayguas encare feya més dol.

—Y ab la pluja que queya semblava que fins lo cel plorava de tristesa.

—Encare com no l' enterravan demá que hauría sigut encare més imponent.

—Crech que vá ser per culpa del arcalde de barri que 'ls diumenjes se 'n vá á la Rabassada y del cabo de municipals que li tocava festa y havia d' aná al *Ninot*.

—¿Y ahont l' han enterrat, al cap y al últim? Perqué 'ls diaris *esquerdats* tots deyan que l' enterrarian al Poble Nou, mentres que 'ls diaris sencers ben clar portavan qu' estava destinat á ca 'n Túnis.

—Aixó sí no ho sé; perquè també vá llegir lo gran de casa que l' enterrarian á Perpinyá...

—¿Y are? Devia llegir al panteó de 'n Perpinyá, qu' es un séu gendre.

—¡Potser sí! Com que 'l gran de casa llegeix molt bé... pró no 'n sab gayre ¿sab?

—Es igual: veyám are qui ocupará 'l seu lloch.

—Lo gran deya que 'n Sol tenia ganas de fer de Robert...

—Donchs, 'l méu marit qu' es de la *Comparativo* diu que per més que fassi, en Sol, 's quedará á la lluna de Valencia.

—¿Y qué sab 'l seu home?

—Més que 'l gran de casa sèva, que total es 'l *Sergatari* del *Ateneyu* de la *Esquerria*...

—Ja veurá, deixémbo corre; y á Don Robert que Deu l' hagi perdonat.

—Al cel siga.

PEPET DEL CARRIL.

La María

Quan rumbeja 'l cosset rosa
y las faldillas de vía,
sense tacas, cuydada,
¡qu' es hermosa la María!
¡qu' es hermosa!

Fro, quan deixada y polsosa
espellifada y llardosa
pel carrer sos passos guia,
¡qué horrorosa es la María!
¡qué horrorosa!

Quan somrisent, carinyosa
en son rostre l' alegría
s' hi dibuixa joguina,
¡qu' es preciosa la María!
¡qu' es preciosa!

Pro quan murruda y biliosa,
testaruda y reganyosa
va mostrand sa fesomia,
¡qu' espantosa es la María!
¡qu' espantosa!

F. CARRERAS P.

UNA LLÁGRIMA

La llágrima que plorarne
vas, al donarme l' adeu,
en mon cor va penetrar
com benedicció de Deu

Y ara en l' ausencia malehida,
y en las horas de torment,
bálsém n' es á ma ferida:
consol, al meu sufriment.

PEPET DE 'LS GAFARRONS.

LA DONA CATALANA

DIRECTORA: D. RIERA BATLLE.

En la mort del doctor Robert

Home sabi y exemplar
que nasqueres per lluytar
per los drets de nostra terra;
Nobilíssim sembrador
qu' escampares la llevor
per las valls y per la serra;

Has caygut ab bell posat
com lo lluytador osat,
en plé triomf y en plena gloria,
ton saber meravellós.
omplira 'l full mes hermós
de la catalana historia.

De ta honradesa 'l recort
com de ta paraula l' or,
com la magne de ta ciencia,
may lo temps esborrarà
mentres quedi un catalá
per recordar ta eistencia.

Descansa en pau ¡oh varó
ilustre! que just y bó
may lográ encegar l' agravi;
Deu te dongui 'l Cel guanyat
per patriota, per honrat,
per caritatiu y sabi.

DOLORS RIERA BATLLE

Recorts

Ja ha tornat la Primavera
ab sas galas y sas flors;
ja l' oreig de matinada
alegría dona als cors.

Ja lo brill del sol puríssim
la rosada fá lluhir:
y ab son cant las aucelletes
fins als ángels fan glatir.

Tot admira, tot encanta,
tot saluda al Creador,
tot somriu ab esperansa
tot atrau ab dols recort.

Fou un jorn; també somreya
de ma vida 'l fat ditxós;
també 'l sol de ma esperansa
contemplava sempre hermós.

Mes avuy que res m' alegrá,
tant sols ¡ay! puch exclamá;
¡ja ha tornat la Primavera!
ma ditxa... ¡no tornarà!

ROSER de CREIXELL.

Pensaments

No 's fan sabis en un dia,
ni tresors en un moment,
la victoria de la vida
no 's conquista facilment;
molt trevall, molta constancia,
molt estudi y molta guerra..
Aixó, si no vé un mal vent
y t ho tira tot per terra.

No t' il-lusioni la gloria
ni esperis may ré ab afany;
com més viva la esperansa
més terrible 'l desengany.

No envejis de l' au que vola
lo que s' aixequi á l' altura
Reb un tret y com més alta ..
¡més terrible es la cayguda!

Si tens una idea bona
no la vulguis retrassá;
Are mateix; res d' espera!
¡qui 't assegura 'l demá?

Creyém d' enemichs ser lliures,
no volguent'hi relacions
¡hi há un enemich més temible
que nostras propias passions

SILETA.

¡Infelis!

¡Ay tonto! t' has cregut que ab ton desfici
'm farás trastocá
Lo que sents no es amor, es no més vici
y .. ¡no val á badá.!

L' amor es una cosa molt distinta
d' un entreteniment...
Aquell que més ne sab y més be 'l pinta
es qui menos lo sent.

¡Ay infelis! ¡potsé probant fortuna
't sortirá milló!
Pots tornarten al llit que aixó es la lluna
Per tant... ¡consérvat bo!

ROSETA SERRA.

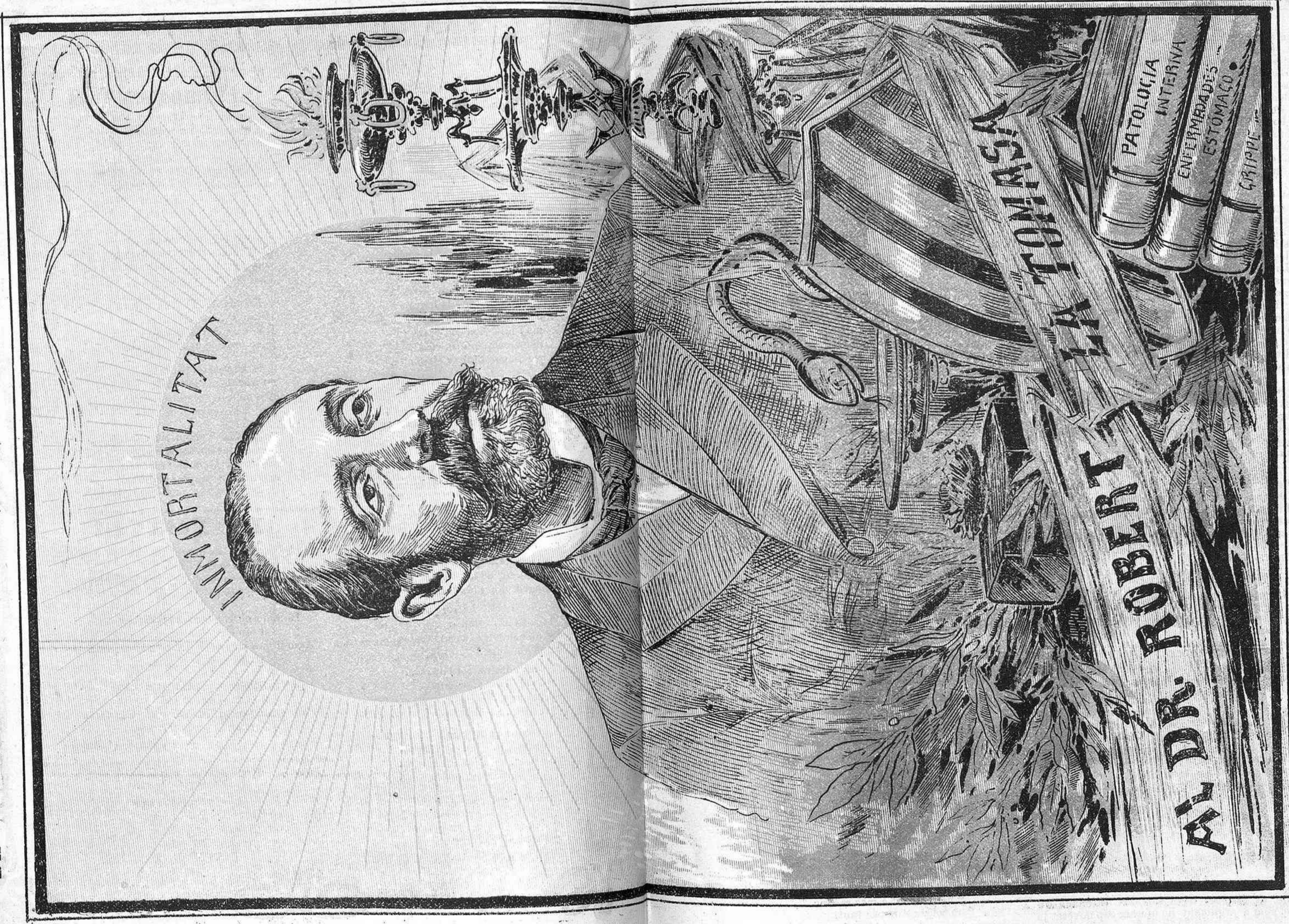
CANTAR

Si per cás un home 't diu
que li agradas y t' estima,
no li parlis de casar,
ó sino t' enjega á dida.
PEPETA FORGERON.

LA TOMASA

INVOCACIÓ

per J. LLOPART.

AL DR. ROBERT

Ha mort el Gran Sembrador
deixantnos la sembra feta:
¡¡Deu vulga que 'ls catalans
fassin bon ús de la herencial!!

TEATROS

LICEO

Habentse protestat en los ensajos al tenor Sr. Cremonini per lo que se suspengué *Mefistófele*, á corre cuyta s' ha posat *La Gioconda*, debutanthi la *mezzo-soprano* Sra. Lavin y lo barítono Sr. Nicoletti y encarregantse de la protagonista la celebrada soprano senyora Bonaplata.

Hem de reconeixer al mtre. Goula més bona voluntat que bon acert en dita ópera, puig ab la precipitació esmentada era impossible lo bon conjunt.

Si á tot aixó s' hi agrega las intemperancias del públich qu' estigué molt de *broma* tota la nit, se pot compendrer que *La Gioconda* no siguié un éxit, ni molt menos.

Ab tot, se salvá del naufragi la Sra. Bonaplata que deixá llegítimada sa reputació artística. vejentse palpablement que de la protagonista n' ha fet un verdaer estudi per lo que 'n fá una creació.

Abjusticia siguié la heroina de la nit y en lo quart acte hi logrará un verdader triomf.

La debutanta Sra. Lavin, també logrará ser aplaudida en alguns passatjes y entre ells en la famós *duo* del segon acte.

Lo Sr. Rossato acertat.

Dels demés artistas *non raggionar di lor*.

Pera avuy está anunciat altra vegada *Mefistófele* pero ab lo concurs del notable Sr. Palet, contractat pera cantar dita ópera. Los demés artistas que l' acompanyarán serán las Srtas. Carrera y Lavin y lo Sr. Rossato.

Per algun ensaig que habém sentit, podém ja vaticinar un grandíós éxit, que no duptém será lo de la present temporada.

Verdaderament en Palet, canta dita ópera de un modo magistral y no duptém que entussiasmará á tot lo públich.

ROMEA

Ans d' ahir celebrá son benefici la jove primera dama Sra. Delhom que ab *La Pecadora* se distingí com sempre, fent una verdadera creació de la protagonista. Al final de dita obra fou obsequiada ab coloms, tributántseli una ovació merescuda que compartí ab lo Sr. Borrás.

Després s' estrená una obreta de 'n J. M. Jordá *Las bodas d' or*, qu' es una lamentable equivocació, que no s' admeté ab to' y estar interpretada per la Sra. Monner y el Sr. Borrás, que féren uns vellots deliciosíssims.

Es una especie de *Germinál*, en lo fons, posat en temps pretérit, que no convencé ni pot convencer may. Tals arguments no se 'ls empassará ningú per modernista y realista que sigui.

Acabá la funció de benefici ab lo *Bon jin qui paga*, fent la alegría de la concurrencia lo Sr. Goula, que per certs papers, ja se sab que no té rival.

TIVOLI

Com siga que casi diariament se posa obra nova, ja que 's portan donadas dinou obras de las del *género grande*, no es estrany la favorable acullida que ha obtingut la companyia lirica que hi actua, pero aquets mateixos desitjos fán que molts obras que tant per lo difícils que son com per ser necessaris varis ensajos, resultan descoloridas y pobras de execució.

Creyém que la companyia lograría mes gloria que 'n repetissin algunas y aixís hi hauria mes temps pera ensajos de preparació.

Pera demá está anunciat en definitiva *La cortijera* sarsuela nova en Barcelona, original dels autors del *Curro Vargas*, Srs. Dicenta y Paso ab música del mestre Sr. Chapí.

CATALUNYA (Eldorado)

El tirador de palomas nova sarsuela estrenada dimars últim, com á argument no ofereix cap novetat ja

que ab bastanta pesadés s' hi desarrollan escenas que tenen molta similitut ab las que creá lo malograt Feliu y Codina en sa *Dolores*, acabant en la obra d' are la enganyada sent la *vengadora* de la seva honra.

Creyém que la transformació que are van donant los autors al *género chico*, no l' han acertada, puig nos sembla van més bé las obras que son cómicas y amenas, que las d' assumpto dramátich.

La música que 's diu ser original del mestre Vives, no logrará la repetició en cap de sos números, per lo que una vegada mes son nóm n' 's mou del éxit de sa aplaudida y primera obra *D. Lucas del Cigarral*.

En lo desempenyo s' hi distingí la Srta. Gorina y lo Sr. Carbon, en unas *quinillas* que recitá ab lo seu acostumat *latiguillo*.

Al final foren cridats los autors, resultant ser de la lletra los Srs. Fernandez Shaw y Asensio Mas, y de la música l' esmentat mestre Sr. Vives.

UN COMICH RETIRAT.

Diversions públicas

PLASSA DE TOROS

PLASSA VELLA de la Barceloneta

Ab un plé extraordinari, diumenje passat inauguraré sa *renière* en la Empresa l' intelligent Sr. Guarner y de la corrida de toros que 's doná, pot resumirse que ab lo bestia de Pérez de la Conxa de Sevilla que resultá sumament escullit y ben criat, sobressurti lo simpátich *Machaquito* que matá son tercer toro com un consumat mestre.

Dels picadors se distingí en *Molina* y dels banderilleros en *Banquito* y *Braulio*.

Pera diumenje próxim se prepara novillada del marqués de Villamarta per los populars matadors *Costillares*, *Valenciano* y *Bocanegra*.

Bon cartell.

Un retrato

No he sigut may retratista ni tampoch soch dibuixant, però com tinch al devant una noya que ab la vista 'm mira y torna á mirar sovintet, y ab gran fatlera, trech la meva llapidera y... comenzo á retratar.

De nom 's diu, Angeleta y l' apellido no 'l sé, pero en cambi sé molt be qu' es un ángel, de ben feta.

D' estatura, no es gens nana, té revingut 'l cosset, molt perfilat 'l nasset, y las galtas de magrana.

Té los llabiets de carmí, los ulls blavenchs y traydors, lo coll com un pom de flors y 'l cutis gemat y fi.

D' edat té divuyt abrils, lo genit molt franch y amable y es una noya adorable que té 'ls pretendents á mils.

Aquí tenen retratada la simpática Angeleta, qu' es la noya més ben feta que hi há en tota la encontrada.

Sols té un defecte important entre tantas perfeccions; y es fé 'l sort á mas rahóns ab tot y estimarla tant.

RAMÓN AMORÓS.

LA GARN DE GABALL

—Tù noy, aquesta carn, á més de dura, la veig molt groga...
 —Aixó serà que 'l mort ha agafat el color de lo que sempre traginava. De segú qu' es la carn d' algún burro de terrayre!

—Encare es car el caball.
 Jo espero que matin gos.

—Féu com jo, noyas. D' ensá qu' es ven caball, els meus senyors no mastegan altre cosa. Ells segueixen pensant que menjan bou y jo m' hi faig la diferencia.

—Jo 'm trobo, menjant *tata* á punt sempre de bramá.

Regalos als lectors
— DE —
LA TOMASA

LA TOMASA
CUPÓ PRIMA N.º 28 (1)

Que dona dret á adquirir per

UN RAL

la comedia en un acte y en vers

L' home dels nassos

original de M. FIGUEROLA ALDROFÉU

qual preu corrent es lo de

UNA PESSETA

(1) Caduca als vuyt dias ó avans si s' agotan
els exemplars.

Al doctor Robert

Si algú tan insensat, enllá del Ebre,
hi hagués, que al sapiguer la teva mort
exclamés;—¡Grat sia á Deu!... ¡Ja Catalunya
ha perdut son campió
y may més sentirém sas exigencias
y ja sas queixas no 'ns darán trastorn,
(que, en perdent lo seu verb els quatre *discolos*
s' ha acabat la questió).—

Si algú parlés aixís, li respondríam;
—Molt cert que l' hem perdut, oh greu dissort!
Mes, sols 'ns falta d' ell la vil materia,
la forma, el feble cos..

L' esprit, l' alé jegant, lo cor patriota
l' ha deixat escampat aquí entre tots
que, com Jesús amant, entre nosaltres
repartí en comunió

l' afany de transformar á Catalunya
en un poble modern y vigorós. .

¡Rebérem de sas mans eixa hostia santa
y la guardém al cór!

La guardém per probar que si Castella
va tindre en temps llunyans un *Compeador*,
com ell, lo nostre *Cid*, guanya batallas
fins després de la mort!

MARIÁN ESCRIU Y FORTUNY.

Pregunta

Me fá bastant rumiar
puig voldria sapigué
lo que vaig á preguntar;
—¿Qué dimontri deu pensar
aquell que no pensa ab ré? .

QUIMET DE LAS COPLAS

¡Boigs fan bitllas!

Els diputats de la Federació Revolucionaria Lerroux, Soriano y Blasco Ibáñez qu' á Espanya no hi ha manera de pendre 'ls en serio, sobretot al primer, resultan un cop trasplantats á altres climas.

Es alló del ditxo. *Nadie es profeta en su patria.*

Donchs si; aquestos tres gats de 'ls frares, trasplantats á Bèlgica han armat all' una sarracina de trenta mil dimonis en termes que de resultas de la visita, pot dirse que Bèlgica está en plena revolució y fins perilla la dinastia de Leopold II.

Miracles de la distancia. En Lerroux á Madrid no arrastra á ningú, perque tothom el coneix á fondo y sab que 'ls seus radicalismes y sa fama de redemptor del poble, son romansos y aygua calenta.

En cambi aquí, quan encare no 'l coneixíam, va emportarsen darrera tota la currua de 'ls caps calents y fins algunas personas sensatas.

Transportat á Bèlgica s' aieganta tant sa figura que sos accents de conspirador de opereta, adquireixen el pavorós ressó de las trompetas de Jericó que feyan caure envans de tres gruixos y columnatas.

¡Qui sap!.. Potsé transportat á la Patagonia encara creixeria més sa jegantina figura. Potser allí arrivaria á rey y tot.

Per cert que 'm donaria un gust d' alló més véuvel vestit ab tapa-rabos y un casco de plomas com un indio d' aquells de las xocolaterias, cantant el tango del negre Domingo del Robinsón.

¡Quin cromo per las capsas de mistos!

✱

De desde que va surtir en Munyon, lo doctor americá al estil de 'ls famosos brillants del mateix pais, que ho cura tot ab 57 remeys per 57 enfermetats distintas, l' anunci ha fet grans progresos.

Ara ja hi há un que cura las malalties més extraordinarias per medi de píndolas y per atestiguar la veritat de sas afirmacions publica cartas de toreros.

A la quenta aquest fulano s' ha cregut que ja que 'ls espanyols 'ns torném micos per tot lo que á las banyas 's refereix, associant aquestas ab las píndolas de marras hi posarém més confiansa.

Fins ara ha surtit l' *autorizada* opinió del picador *Pepe 'l largo* ilustrada ab lo corresponent retrato, pero ja anirán venint totas las *estrellas* del art espanyol desde l' *Algabeño* á ne 'n *Memento*. Aquest ademés, jurará lo meravellós efecte de las píndolas Pink, com á autor dramátich y com á policia

Y liegirém estupendas historias de banyadas inverossimils, de revolcóns tremendos curats en un tres y no res ab mitja dotzena de píndolas.

Els apotecaris extrangers al véurens tan beneyts darrera las banyas, tan ilusionats ab los homes de trena, s' han cregut qu' aquest pais era 'l més indicat per fer creure que 'ls burros volan.

✱

Estém ab lo cor dins del puny y no n' hi há per menos.

Avans d' ahir, dia 15, 'ls carlins s' havian de llensar al carrer armats de xeringas de totas menas y sistemas, que segóns informes de 'ls que tot ho saben, ne tenen un re guitzell d' amagadas.

No obstant, el moviment va fer figa; no va aixecarse mes que 'l sol á l' hora de costúm y la camisa als que creyan de bona fé 'ls estupendos rumors que corrian.

De totas maneras no las tenim totas. No hi ha que fiarse de las apariencias, porque si 'l moviment va fer figa el dia 15, podria estallar el 20, el 25 ó la setmana de 'ls tres dijous.

Lo certus es que las autoritats vigilan y segons rumors els emissaris carlins treballan desesperadament

En lo moment menos pensat pot explotar el petardo.

Cumplim ab un deber d' atenció y fém una obra de caritat advertint als nostres lectors que 's posin cotó fluix á las orelles.

El tró va á ser tan pavorós que corren el perill de tornarse sorts. Semblará un bólido.

Segóns las *bolas* que corren.

—*

L' estat de Mossén Jacinto Verdaguer segueix sent de cuidado, encara que 's nota que vá millorant paulatinament.

Diariament acudim á saber noticias sevas y veyém ab satisfacció que l' estat no empitjora, si be la milloria no 's presenta tant franca com es de desitjar.

Al mateix temps hem tingut la satisfacció de veure que algunas familias de bona posició s' han ofert als que rodejan á Mossén Cinto, per tot lo que convingués, de modo que per la part económica la situació 's presenta més desembrassada.

Ara, no més faltaria que la salut del ilustre poeta anés refentse y entrés en un periodo de franca milloria. Fém vots fervents porque aixis siga.

—*

Segóns noticias, á Roda hi ha un rector tant *desahogat* que sense intervenció de notari, ni jutje hereda á las personas que cahuen entre sas urpas, encara que tinguin familia, si la tenen lluny.

Aixis va passarli á una pobre xicota que resideix á Barcelona la qual, havétseli mort la mare, va presentarse á recullir quatre trastos de mala mort, trobantse ab que lo rector en questió ja se 'ls havia venut embutxacantse l' import.

Renoy, aixó ja no es un rector; aixó es un aucell de presa ab totas las campanillas.

Un verdader *corb!*

—*

Ha mort á Madrid un cosi germá del nostre popular Girona pobre. Lo marqués de Linares.

Com el *guardiá* de la Rambla barcelonina el marqués de Linares era un *pelón*; en probas que *no més* ha pogut recullir en tota sa vida un pico de 65 millóns d' pessetas.

Aquesta miseria l' ha repartida en son testament entre varias personas. Una de las favorescudas pe 'l marqués, es lo poeta Grilo que se n' ha emportat un recort de 30,000 duros.

També 'l nostre insigne *golfo* de la Rambla, al morir imitará al marqués de Linares posant en lo testament una deixa d' unas calsas usadas á favor del *vate* popular Joseph Molera (á) Noy de Tona.

¡No hi ha més; s' ha de protegir l' art y las lletas!

—*

Hi há en lo mon moltes maneras de matar pussas.

Una de tantas s' ha posat en evidencia aquestos dias ab motiu de la mort (?) d' un aplaudit cantant.

Feya tot just 24 horas qu' era enterrat l' inclit doctor Robert, quan aparegueren en los periódichs de Barcelona sentidas necrologías donant compte al públich de la pèrdua del tenor Feliu de Constantí, que residia á Moncada.

Alguns periódichs, en re ells *El Diluvio*, varen entonar el *gori-gori* corresponent, ensalsant al difunt, posant als núvols sas dots de cantant expert y fentli un reclám póstim de 'ls de major quantia.

Y entretant en Feliu de Constantí ben viu, grás y llustrós donantse bona vida s' estava á Moncada, separat de la dona y demás familia

Aquesta, esglayada devant de tant soptada mort, 's presentá desde Sant Marti ahont viu, fins á Moncada convencentse de que lo de 'ls periódichs era una ensarronada com una casa.

Un aucellet ha vingut á explicarnos lo que hi há en el fondo d' aquest assumpto y de sa relació en treyém en net lo següent;

L' apoteóssis fúnebre del doctor Robert va excitar la enveja d' algú, y part per obtenir la glorificació de la premsa y part porque las empresas teatrals 's recordessin ¡ingratas! de sos mérits y part porque de las contractas se n' havia perdut la mena, se li acudí á n' aquest *algú* un expedient inginyós. Donarse la *mort* á si mateix.

Teatro del *suicidi*, una taberna de Moncada Armas; un full de paper y un llápis. Y ab la complicitat d' un amich servicial surtia l' endemá la *mort* en lletas de motllo.. ¡Quin *viu!*

Luego vingué la obligada rectificació y quedá demostrat lo que 's tractava de demostrar; quatre dias de remenar un nóm mitj olvidat... Una colla d' elogis *póstums* — que son els més indulgents — sense pagarlos. y una *rifada* general.

Lo que déyam al principi. Hi há moltes maneras de matar pussas.

Pensament

El doctor Robert ha mort
y els seus detractors l' alaban
quan en vida, li donavan
no més fel y desconhort!

Oh, Deu! quin dia será,
aquell que 'ls *amichs* del poble
paguin per *parida dobre*.
jo mal que li van causá!

J. CABRÉ Y GELABERT

Gra de pebre

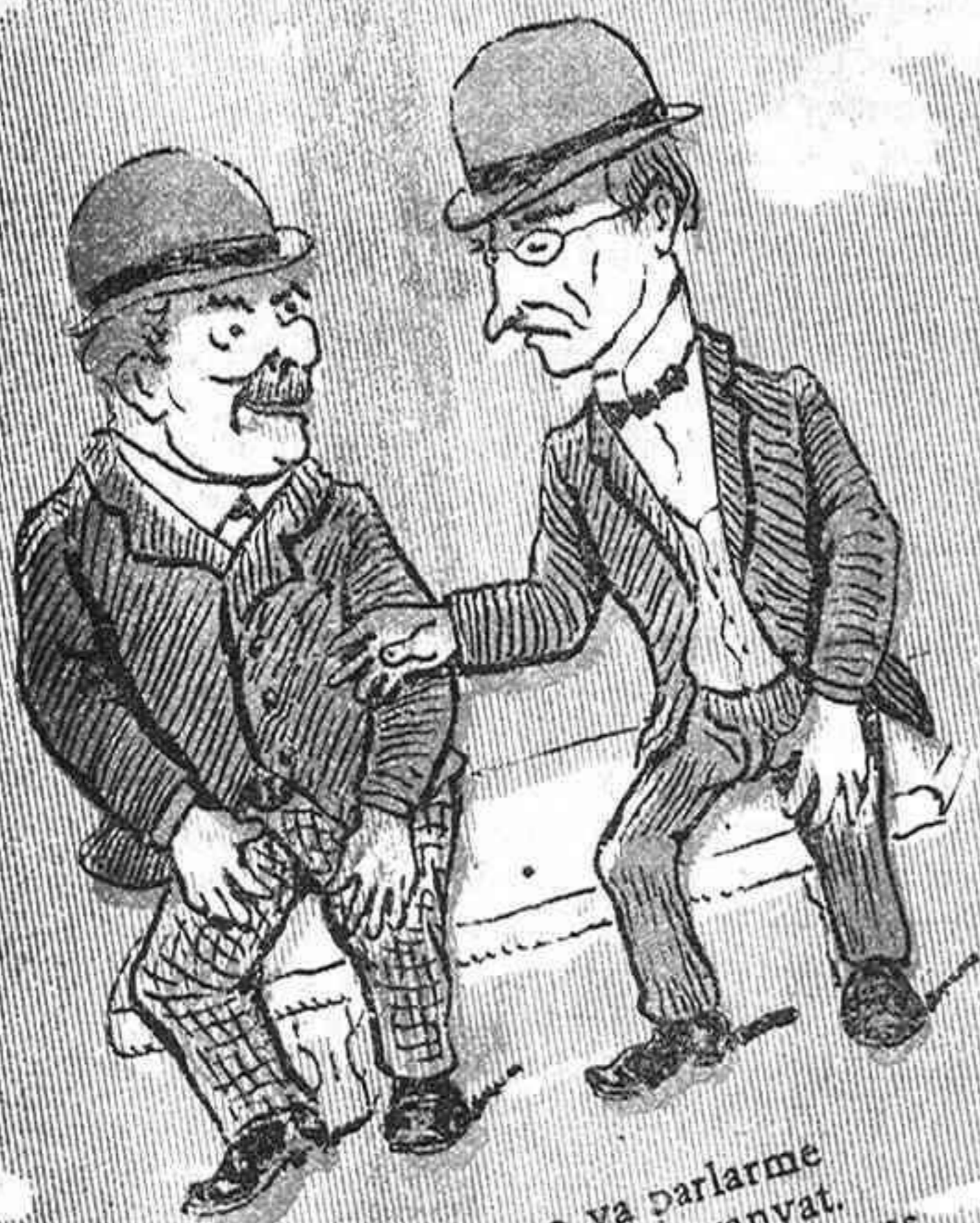
A un cassadó de Tivisa
li vá preguntá un pagés
que si 'ls cunills que matava
anava á véndrels després.
Y li va contestá l' home
ab molta satisfacció;
-¡Ca, no ho cregui .. aquell qu' agarro
me 'l solch menjar sempre jo!

R. HOMEDES

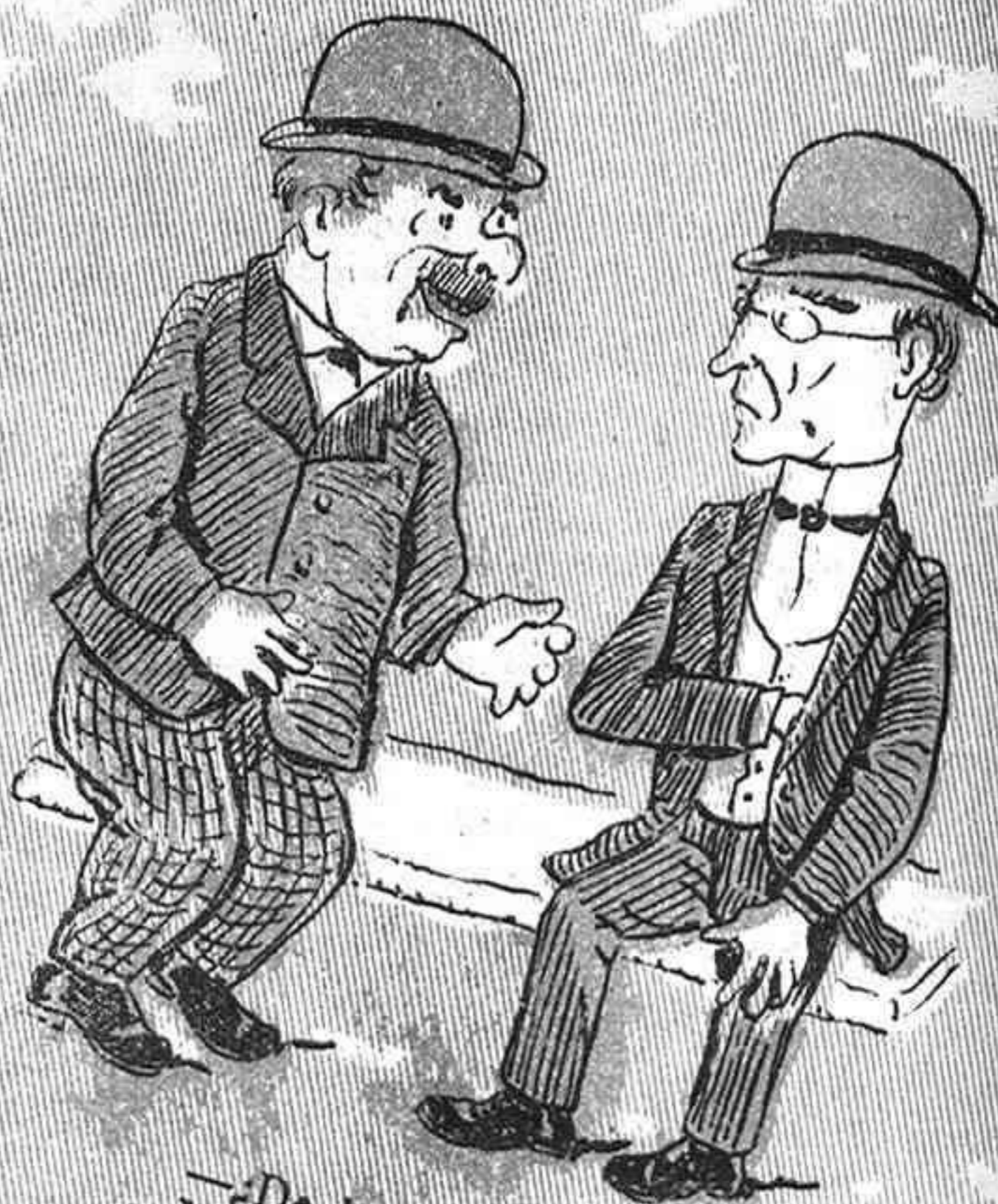
LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

GONERARES

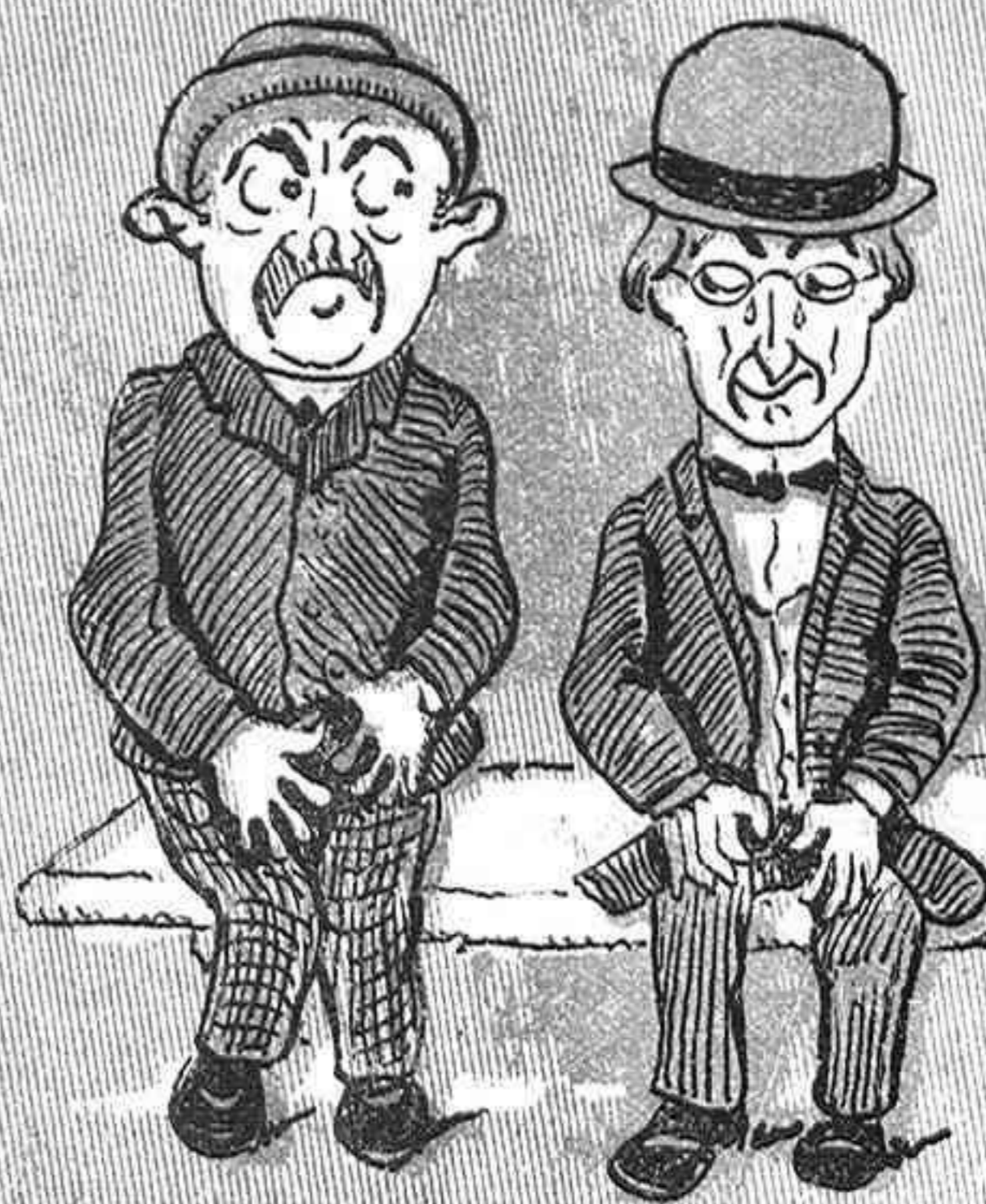
—En Mariano va parlarme
d' un marit qu' era enganyat.
—¿Un marit, eh? Aquestas cosas
en tot temps m' han alegrat.

—¿De debó, senyor Corneli?
—Me fan riure, en bona fé.
—Es que va dirme en Mariano
que l' enganyat es vosté.

—¡Jo! Juro que la culpable
á mos peus morta caurá.
—No s' alteri; es una cosa
que tothom s' hi pot trobá.

—Encar qu' aixó no 'm consola,
haig de dir que rahó tè,
puig de vosté sé de fixo
qu' es de la colla també.